Дәрбәнд

ДОСТЛУГ. ГАРДАШЛЫГ. БИРЛИК

100 1921·2021 ДАССР

Тәсисчи: ДАҒЫСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МӘТБУАТ ВӘ ИНФОРМАСИЈА АКЕНТЛИЈИ

12+

№33 (98380) 1920-ҹи илдән чыхыр 19 АВГУСТ 2022-ҹи ил, ҹүмә.

Гијмәти 2 рубл.

РЕСПУБЛИКА ЈЕНИЛИКЛӘРИ

4 миндән артыг ушаг јени ушаг бағчалары вә мәктәбләрә ҝедәҹәкдир

Августун 16-да Дағыстан Республикасынын Һөкүмәтинин сәдри Абдулмүслим Абдулмүслимовун сәдрилији алтында кечирилмиш јығынҹағда «Тәһсил» вә «Демографија» милли лајиһәләр чәрчивәсиндә тикилән үмүмтәһсил објектләринин ачылышына һазырлыг һагында данышмышлар. Баш назир хатырлатмышдыр ки, 1 сентјабр 2022-ҹи ил тарихдә «Тәһсил» вә «Демографија» милли лајиһәләр чәрчивәсиндә респбуликада 1606 шаҝирд јерлик 4 јени мәктәб вә 2560 јерлик 15 ушаг бағчасы өз гапыларыны ачаҹаглар. Бир дәфәјә үч јени ушаг бағчасы Маһачгалада (200 јерлик Богатарјовка, 250 јерлик Новы-Хушет- шәһәр типли гәсәбәләрдә вә Ә.Әлијев адына күчәдә 60 јерлик) вә Каспијск шәһәриндә (250 јерлик «Кемпинк» 34 нөмрәли микрарајонда, 250 јерлик 36 нөмрәли вә 250 јерлик 35 нөмрәли микрарајонларда ишә башлајаҹагдыр). Хасавјүрт рајонунун Ендиреј кәндиндә 120 јерлик, Казбек рајонунун Буртунај кәндиндә 60 јерлик, Табасаран рајонун Сыртыч кәндиндә 60 јерлик, Кумторкола рајонунун Учкәнд кәндиндә 100 јерлик, Гајтаг рајонунун Баршамај кәндиндә 120 јерлик, Кизилјурт рајонунун Нечајевка кәндиндә 200 јерлик вә Дагестанские Огни шәһәриндә 200 јерлик 7 нөмрәли «Солнышко» бағ –ҝөрпәләр еви ишләјәҹәкдир.

Бундан башга һәр рајонда ики–Гајкәнд рајонунун Сагаси-Дејбук кәндиндә 120 вә Новые-Викри кәндиндә 120 јерлик вә Гарабудагкәнд рајонунун Гарабудаг кәндиндә 250 вә Дорҝәли кәндиндә 200 јерлик ушаг бағчалары фәалијјәтә башлајаҹагдыр.

Милли лајиһәләр чәрчивәсиндә һәмчинин дә Хасавјурт рајонунун Ендиреј кәндиндә 502 вә Новокостек кәндиндә 400 јерлик ики мәктәб ачылаҹагдыр.

Ахты вә Мәһәрәмкәнд рајонларынын һәр бириндә Луткун кәндә 400 јерлик вә Оружба кәндиндә 304 јерлик тәзә мәктәбләрин ачылышы нәзәрдә тутулмушдур.

Мүшавирә чәрчивәсиндә Һөкүмәт сәдри апарылмыш санитар-киҝијеник тәһдидләрин ҝедишатындан ашкар едилмиш санитар ганунвериҹилијин тәләбләрини бәзи позунтуларыны ҝедишаты һаггында мәлумат вермишдир.

ДһТИ-4 вә бина тикән Дәвләт сифаришчиси ваһид дирексијасынын нүмајәндәләринин сөзләринә ҝөрә проблемләри олан бәзи објектләр үзрә сәнәдләрин һазырланмасы вә Роспотребнадзор тәрәфиндән ашкар едилмиш проблемләр арадан галдырылыр вә һүгуг мүәјјән едән сәнәдләрин тәлтиб едилмәси процедурасы баша чатдырылыр.

Һәр бир објектин истифадәјә верилмәсинә һазырлыг һаггында ДР-ин ДБИ «Дәвләт сифаришчи -бина тикинләрин ваһид дирексијасы», Русијанын Мүдафијә Назирлијинин 4 нөмрәли ДһТИ 412 нөмрәли тикинти идарәси, Роспотребнадзорун вә бәләдијјә бирләшмәләринин рәһбәрләри һесабат вермишләр.

Абдулмүслим Абдулмүслимов мәһсул иҹра һакимијјәти вә јерли өзүнүидарә органларына сосиал објектләрин тикинтисиндә ҝөрүлән ишләрин кејфијјәтини тәмин едилмәсини бир даһа хатырлатмыш вә һәр тәһсил тәшкилаты үзрә мүддәтләрә риајәт едилмәси үчүн ҝөрүлән ишләри сүрәтләндирмәјә вә ушагларын гәбулу үчүн вахтында ачылмасына тапшырыг вермишдир.

АПК ПРИОРИТЕТДИР

Тәбрик етмишдир

Русијанын кәнд тәсәррүфаты назири Дмитри Патрушев Маһачгала шәһәриндә Дағыстан Дәвләт Халг Тәсәррүфаты Унверситетинин базасында кечирилән «Дағыстанын агросәнаје комплексинин перспективләри» конфрансынын иштиракчыларына тәбрик мәктубу ҝөндәрмишдир.

Мәктубда дејилир: «Һөрмәтли Абдулмүслим Мухутдинович, әзиз достлар! Дағыстан Республикасы әнәнәви олараг Русија Федерасијасынын чох ваҹиб аграр реҝионларындан биридир. Өлкәмиздә вә онун һүдудларындан узагларда Дағыстан үзүмчүләринин, һевандарларынын, чәлтикчиләрини мәһсуллары јахшы мәлумдур вә лајигинҹә гијмәтләндирилир».

Бунунла јанашы республиканын агросәнаје комплекси саһәјә мүасир технолоҝијаларын, техники модернләшмәнин тәтбиги, мүәссисәләрин сәмәрәлијинин артырылмасы, аграр мәһсулларын кејфијјәтини вә рәғабәт баҹарығынын вә еләҹәдә јени сатыш базарларына чыхмасы һесабына ҝәләҹәк инкишаф үчүн бөјүк потенсиала маликдир.

Әминәм ки, бу ҝүнки конфранс бу вә диҝәр актуал мәсәләләрин һәллинә көмәк едәҹәкдир. Тәдбирин Федерал һакимијјәт органларынын, Дағыстан Республикасынын рәһбәрлијинин, јерли идарәетмә органларынын, агросәнаје тәшкилатларынын нүмајәндәләринин иштиракы илә кечмәси ваҹибдир. Агросәнаје комплексинин бүтүн зүмрәләринин сых гаршылыглы фәалијјәти нәтиҹәсиндә биз мүасир тәләбләрә ҹаваб верән сәмәрәли кәнд тәсәррүфаты истеһсалы системини јарада биләрик.

Сизә мәһсулдар иш вә бүтүн јени ишләрдә мүвәггијәтләр арзулајырам.

РФ кәнд тәсәррүфаты назири Д.Н.Патрушев.

Сәһифәни һазырлады: К.Кәримов

БУ НӨМРӘДӘ

Бабајурт рајонунда узаг отлаг саһәләри илә бағлы мәсәләләр музакирә олунуб

«Дағыстан» РИА
сәһ. 2

Инфраструктур објектләрин јенидән гурулур

С.Мирһәмидова
сәһ. 3

Аграр-сәнаје комплексимизин проблемләри вә онларын һәлли јоллары

Сәдулла Һаҹыәһмәдов
сәһ.6

Әмәк базарыны дәстәкләмәк үчүн ҝенишләндирилмиш ишә гәбулун тәшвиги програмы

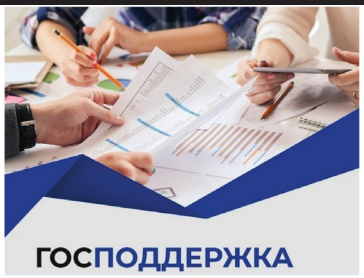

Т.Султанов
сәһ. 7

Үч нөвбәли тәһсил режими ләғв едиләҹәкдир
сәһ. 8

РЕСПУБЛИКА ХӘБӘРЛӘРИ

«Ҝимерсо- гала» гүлләсинин ачылышы олмушдур

Тәдбир Ҝимерсо- кәндиндә кечирилмишдир. ДР –ин мәтбуат вә информасија Аҝентлијинин вердији мәлумата ҝөрә мәрасимдә республика депутат корпусунун, иҹра һакимијјәти органларынын, рајон мүдријјәтинин, Сумади вә дикәр рајонларын иҹтимаијјәтинин- јарадыҹылыг бирликләринин нүмајәндәләри, республиканын бәдии коллективләри иштирак етмишләр.

«Ҝимерсо- гала» гүлләсинин уҹалдылмасынын тәшәббүс кары, һәмин кәндин сакини Гурбан Омаровдур. Республикада танынмыш месеанат тәкҹә өзүнүн кичик Вәтәни үчүн дејил һәм дә рајон вә республика үчүн чох иш ҝөрмүшдүр. Доғма кәндиндә Омаров идман залы, мәсҹид вә мәдресә тикмишдир. Бундан башга Сумадили өзүнүн чоханки арзусуна наил олмушдур-кәндә өзүнә ев тикдирмишдир. Сонралар чохлары бу тәшәббүсә гошулмушлар. Вә һазырда кәнди 15 јени ев бәзәјир. Ҝөзәтчи гүлләсини тикинтисинә ҝәлдикдә исә Гурбан Омаровун сөзләринә ҝөрә бу идеја онда чохдан баш галдырмышдыр.

«Гоҹаларын дедикләринә ҝөрә һәмин мәнзәрәли јердә вахты илә бүтүн әразиләр јахшы ҝөрүнән сигнал ҝөзәтчи гүлләси дурурду. Тикинтини јухары јарусунда 5-6 јашајыш мәнтәгәсини, о ҹүмләдән гоншу Ботлих рајонунун бир кәндини сәјир етмәк олурду. Комплексин переметри үзрә дајаг диварынын тикинтисиндә әввәләр бурада олан нөвбәтчи гүлләсинин дашлары истифадә олмушдур. Бундан башга тикинти јериндә көһнә гүлләнин әсасыны тәшкил едән ики дивар ашкар едилмишдир. Бүтүнлүкдә тикинтидә биз Ахулго гүлләсини әсас ҝөтүрмүшүк. Бу онларын мемарлыг консепсијасынын изләмәси үчүн едилмишдир»,-дејә Гурбан Омаров гејд етмишдир.

Һәмин гүлләнин уҹалдылмасы илә һансы үмидләри бәсләдијиндән данышан Омаров гејд етмишдир: «Сумади рајону бизим дијарымыза ҝәлән дағыстанлы вә туристләр үчүн мараглыдыр. Ҝәләҹәкдә бу мараг даһа да артаҹагдыр».

Дағыстан Республикасы Халг Мәҹлисинин игтисади сијасәт, инвестисијалар вә саһибкарлыг үзрә Комитәсинин сәдри Сәфәр Әлијев, туризм вә халг мүәссисәләри үзрә назир Емин Мерданов, Сумади рајонунун башчысы Шамил Омаров, Сумади рајонундан чыхмыш дипломат Багавудин Әлијев вә диҝәрләри өзләринин тәбрик чыхышларында «Ҝимәрсисо- гала» галасынын ваҹиб турист објектинә чевриләҹәјини гејд етмишләр.

«Буна бәнзәр комплексләрин республикада јаранмасы фәрәһ һисси доғурур. Әнәнәләрин Дағыстанын кечмишинә марагын сахламасы о ҹүмләдән буна бәнзәр горғуларын тикинтисиндә тәзаһүр олунур. Гој бу јени нөгтә бизим турист саһәмиз вә бүтүнлүкдә тарихчиләр, өлкәшүнаслар, етнографлар Дағыстана мараг ҝөстәрәнләр үчүн јени ҹазибә нөгтәси олсун» дејә Емин Мерданов гејд етмишдир.

«Ҝимерсисо- гала» галасынын ачылышына һәср едилмиш бајрам консерти кәндирбазлар, нағара чаланлар вә еләҹәдә пәһливан Омар Ханапијевин чыхышы илә баша чатмышдыр.

«Дағыстан» РИА

МӘКТӘБ ҺӘЈАТЫ

«Ушағы мәктәбә һазырла» аксијасы чәрчивәсиндә

Дағыстанын әмәк вә сосиал инкишаф назиринин мүавини Адбулкәрим Абдуллајевин иштиракы илә «Ушағы мәктәбә һазырла» иллик хејиријјәчи аксијасы чәрчивәсиндә јени тәдрис илинә Дәрбәнд рајонудан олан азтәминатлы аиләләрдән 178 нәфәр бириҹи синиф шакирдләрини Дағыстан Республикасынын әмәк вә сосиал инкишаф назирлијинин сосиал ишчиләри һазырламышлар.

Идарәнин мәтбуат-хидмәтиндән бу һагда информасија Аҝентлијинә мәлумат вермишләр. Дәрбәнд рајону мүдријјәтиндә ушагларын вә онларын валидејинләринин иштиракы илә тәнтәнәли тәдбир кечирилмишдир.

Тәдбирдә һәмчинин дә рајон башчысы Мөвсум Рәһимов, Дағыстан Республикасы Халг Мәҹлисинин депутаты Азад Һаҹыјев, Дәрбәнд рајонунун ӘСХКМ-нин директору Исмаил Исмаилов вә иҹтимајјәтчиләр иштирак етмишләр.

Дәрбәнд рајонунда јашајан азтәминатлы, чохушаглы, еһтијаҹы олан аиләләрин ушағларына там мәктәб ләвазиматы илә долу чанталар һәдијјә олмушдур. Онларын арасында валидејинләринин һимајәсиндән кәнарда галмыш вә еләҹәдә республикаја Суријадан ҝәлмиш ушагларда вар иди.

Назирликдән билдирмишләр ки, сон дөрд ил әрзиндә рајонун азтәминатлы аиләләриндән олан 540 нәфәр ушаг аксија чәрчивәсиндә мәктәб ләвазиматлары алмышлар. Бундан башга Дәрбәнд рајонундакы ДР-ин әмәк вә сосиал инкишаф назирлијинин Комплекс Мәркәзинин рәһбәрлији бу ҹүр хејиријјәчи аксијаларын даими спонсоры Дағыстан Республикасынын Халг Мәҹлисинин депутаты, «Татлјар» агрофирмасынын директору Азад Һаҹыјевә ҝөстәрдији дәстәјә ҝөрә тәшәккүрүнү билдирмишдир.

КӘНД ТӘСӘРРҮЈФАТЫ

Бабајурт рајонуну илә бағлы мәсәләләр мүзакирә олунуб

Дағыстан Һөкумәтинин сәдри Адулмуслим Абдулмуслимов шәнбә ҝүнү, августун 13-дә Бабајурт рајонуна ишҝүзар сәфәр едиб.

Реҝионун Баш назири тикилән вә тәмир олунан бир сыра сосиал објектләрә вә аграр-сәнаје комплексинә баш чәкдикдән сонра бәләдијјәнин сосиал-игтисади инкишафы илә бағлы мүшавирә кечириб. Бу барәдә Дағыстан Республикасы Һөкумәтинин мәтбуат хидмәтиндән мәлумат верилиб.

Иҹласда республиканын һакимијјәт органларынын, о ҹүмләдән Игтисади Инкишаф Назирлијинин, Кәнд Тәсәррүфаты вә Әрзаг Назирлијинин, Әдлијјә Назирлијинин, Милли Мәсәләләр Назирлијинин, Тәһсил вә Елм Назирлијинин, Тикинти Назирлијинин рәһбәрләри, Федерал Дөвләт Бүдҹә Тәшкилаты «Минмелиоводхоз РД» вә с. иштирак едибләр.

Рајон Иҹра һакимијјәтинин нүмајәндәләри вә рајон фәаллары илә ҝөрүшүндә Назирләр Кабинетинин рәһбәри Бабајурт рајонунда, о ҹүмләдән кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә перспектив инкишаф саһәләринин олдуғуну гејд едиб. Бурада һәмчинин гејд олунуб ки,тахыл,буғда,чәлтик үчүн әкин саһәләрини артырмаг лазымдыр.

Дағыстан Республикасынын Игтисадијјат вә Әрзаг Инкишафы Назири вәзифәсини иҹра едән Адилхан Һаҹыјев бәләдијјәнин игтисадијјатындакы вәзијјәтлә бағлы чыхыш едиб. О билдириб ки, 2022-ҹи илдә республика инвестисија програмы чәрчивәсиндә 3-ү тәһсил,1-и идман објекти,1-и газлашдырма,1-и су тәҹһизаты објекти олмагла, 6 објектин тикинтисинин малијјәләшдирилмәси нәзәрдә тутулуб. Бир идман гурғусунун истифадәјә верилмәси нәзәрдә тутулур. «Јерли тәшәббүсләр» програмы чәрчивәсиндә Бабајурт рајонундан күчәләрин тәмири илә бағлы 4 мүраҹиәт мүсабигә јолу илә кечиб.

Мәрузә илә чыхыш едән бәләдијјә башчысы Данијал Исламов, һәмчинин Бабајурт рајонунун инкишафы истигамәтиндә ҝөрүлән ишләрдән,проблемли мәсәләләрдән данышыб.

Даһа сонра Абдулмуслим Абдулмуслимов ҝүндәликдәки нөвбәти мәсәләјә- әкин саһәләринә бахмаға давам едиб. О гејд едиб ки, Дағыстанын рәһбәри Серҝеј Алимович Меликов һөкумәтә Дағыстан Республикасынын Халг Мәҹлиси илә бирликдә бу саһәдә ганунвериҹилијин фәалијјәтиндә бүтүн проблемли мәсәләләри ишләјиб һазырламаг, бунунла әлагәдар мүвафиг тәдбирләр һазырламағы тапшырыб.

«Бу, чох ваҹиб мәсәләдир.Республика рәһбәринин дә вурғуладығы кими,вәтәндашларын рәји нәзәрә алынмајана гәдәр һеч бир дәјишиклик едилмәјәҹәк. Торпағын кимә мәхсус олмасы өнәмли дејил,ондан сәмәрәли истифадә етмәк ваҹибдир, торпаг ишләмәлидир»,-дејә Баш назир вурғулајыб.

Дағыстан Республикасы Һөкумәти сәдринин мүавини, Дағыстан Республикасынын торпаг вә әмлак мүнасибәтләри назири Заур Еминов узаг отлаг торпагларындан сәмәрәли вә мәгсәдјөнлү истифадә мөвзусунда мәрузә илә чыхыш едиб.

О, һәмчинин кәнд тәсәррүфаты торпагларындан сәмәрәли истифадәнин ваҹиблијини вурғулајыб. Натиг хатырладыб ки, ганунвериҹилијә ујғун вә тәјинатына ујғун олараг узаг отлагларын торпаглары кәнд тәсәррүфаты тәјинатлы торпаглара аид едилир.

«Бабајурт рајонунун әразисиндә дә белә торпаглар вар. Өтән вә ҹари ил үчүн Дағыстан Республикасынын әмлак назирлији СЕҸ илә бир сыра иҹарә мүгавиләләринә хитам верилмәси үчүн мәһкәмәјә иддиалар ҝөндәриб. Иддиалар иҹарә һаггынын вахтында өдәнилмәмәси, јәни инсанларын дөвләтдән торпаг иҹарәјә ҝөтүрмәси, ондан нәинки башга мәгсәдләр үчүн истифадә етмәләри, һәтта бәзиләринин һәлә дә дөвләтә вәсаит өдәмәдән үчүнҹү шәхсләрә субиҹарәјә верилмәсидир»,- Еминов әлавә едиб ки, ишләр һәлә мәһкәмәдә ҝедир.

Ҝөрүшдә иштирак едән јерли сакинләр дә бу мәсәлә илә бағлы фикирләрини билдирибләр .Бүтүн тәрәфләрин мөвгеләринин мүзакирәси илә әтрафлы сөһбәт апарылыб.

Иҹлас чәрчивәсиндә республиканын ихтисаслашмыш саһәләр үзрә иҹра һакимијјәти органлары рәһбәрләринин һесабатлары динләнилиб, рајон фәалларынын вә кәнд јашајыш мәнтәгәләринин рәһбәрләринин мүраҹиәтләри гәбул едилиб.

Иҹласын јекуну олараг республиканын назирлик вә идарәләринә тапшырыглары өзүндә әкс етдирән протокол гәбул едилиб.

«Дағыстан» РИА

Дағыстанда 2027-ҹи илә гәдәр коммунал инфраструктур објектләринин кенишмигјаслы тикинтиси вә јенидән гурулмасы планлашдырылыр

ДР ҺӨКҮМӘТИНДӘ

Инфраструктур објектләрин јенидән гурулур

Базар ертәси,августун 15-дә Дағыстан Республикасынын һөкумәт сәдри Абдулмуслим Абдулмуслимовун рәһбәрлији илә, Дағыстан Республикасы игтисадијјатынын харичи амилләр нәзәрә алынмагла инкишафынын давамлылығыны тәмин етмәк үзрә, Оператив Гәраркаһын ичласы кечирилиб.

Күндәлијин әсас мәсәләләри мәнзил-коммунал тәсәррүфаты системиндә ислаһатларын апарылмасы вә республиканын мәктәбләриндә әсаслы тәмирин апарылмасы мәсәләләри олуб.

Гәраркаһын ичласыны ачан Абдулмуслим Абдулмуслимов дағыстанлыларын мәнзил- коммунал тәсәррүфаты секторунда кејфијјәтли хидмәтлә тәмин олунмасынын чәмијјәтин вәзијјәтинин мүһүм кәстәричиси олмагла јанашы,дөвләт органларынын ишинин гијмәтләндирилмәсинин әсас компонентләриндән бири олдуғуну вурғулајыб.

Республиканын баш назиринин сөзләринә көрә,системли шәкилдә ишығларын кәсилмәси фонунда чәмијјәтдә кәркинлик артыб. Абдулмуслимов Маһачгала шәһәринин рајонларындан биринин сакинләри тәрәфиндән јолун кәсилмәси һадисәсини буна мисал чәкиб:

«Бир чох сакинләр кәстәрилән мәнзил-коммунал хидмәтләринин кејфијјәт сәвијјәсиндән наразыдырлар вә онларын гијмәтләрә уј ғун олмадығыны дүшүнүрләр. Әсас сәбәб исә мәнзил фондунун көһнәлмәси вә күчүнүн олмамасыдыр. Көһнә коммуникасијалар сәмәрәсиз ишләјир, бөјүк енержи иткиләри илә әвәзини сакинләр өдәјир. Сакинләрин енержи дашыјычыларына артан тәләбатыны шәбәкәләрә хас олан имканлар үстәләјир. Бөјүк бир јүк әмәлијјат вә бағланма заманы наразылыглара сәбәб олур.

Коммунал хидмәтләрин мүасирләшдирилмәси, о чүмләдән гејри-дөвләт, өзәл инвестисијаларын чәлб едилмәси илә системли иш апарылмалыдыр. Инсанларын истилик, електрик енержиси вә дикәр коммунал хидмәтләрлә тәмин олунмасы үчүн рәгәмсал һәлләр әсасында мүасир системләрин тәтбиги зәруридир.

Бизим вәзифәмиз дағыстанлыларын евләриндә ән раһат шәраити тәмин етмәкдир»,-дејә о вурғулајыб.

«Тәмиз су» федерал лајиһәсинин ичрасы чәрчивәсиндә 2027-ҹи илә гәдәр Дағыстанда 18 су тәчһизаты објекти тикиләҹәк.

Дағыстанын Тикинти, Мемарлыг вә Мәнзил-Коммунал Тәсәррүфаты Назири Артур Сүлејманов рекионда мәнзил-коммунал тәсәррүфаты системиндә ислаһатларын кедиши барәдә мәлумат вериб. О, бу саһәдә әсас проблемләрдән бирини гејд едиб ки, бу күн су тәчһизаты системләринин лајиһәләшдирилмәси вә тикинтиси әрази планлашдырма сәнәдләринә вә онларла синхронлашдырылмыш су тәчһизаты схемләринә уј ғун апарылмыр.

«Јашајыш биналарынын вә сосиал објектләрин тикинтиси үчүн торпаг саһәләри лазыми сәвијјәдә су тәчһизаты шәбәкәләри илә тәмин олунмадан ајрылыр. Бунунла әлагәдар һазырда мүвафиг идарә тәрәфиндән тәсдиг едилмиш су тәчһизаты вә канализасија схемләринин јениләнмәси үзәриндә иш апарылыр», дејә назир билдириб.

Назир схематик насазлыгларын баш вермәсинин әсас сәбәбләри арасында су тәчһизаты, канализасија вә истилик тәчһизаты шәбәкәләринин модернләшдирилмәси вә јенидән гурулмасы ишләринин лазыми сәвијјәдә апарылмамасыны кәстәрән ашағы тарифләри кәстәриб. Ичмәли сујун сәнаје вә дикәр мәгсәдләр үчүн, о чүмләдән суварма үчүн истифадәси мәһдудлашдырылмыр ки, бу да чохмәртәбәли биналарда су тәчһизатында фасиләләрә сәбәб олур. Ејни заманда, о гејд едиб ки, коммунал инфраструктурун көһнәлмәси 70%-и өтүр вә мәнзил-коммунал тәсәррүфатынын әсас фондлары артыг өз стандарт мүддәтини там јеринә јетириб вә дәјишдирилмәлидир

«Дағыстанын коммунал инфраструктур лајиһәләринин јенидән гурулмасы, тикинтиси вә модернләшдирилмәси лајиһәләринин һәјата кечирилмәси үчүн әлавә малијјә чидди еһтијач вар. Бу мәсәләләрин һәлли үчүн биз республиканын милли лајиһәләрдә вә дөвләт програмларында иштиракыны артырырыг. Белә ки, 2022-ҹи илдә «Шимали Гафгаз Федерал Даирәсинин Инкишафы»дөвләт програмы чәрчивәсиндә Дәрбәнд шәһәриндә чиркаб сутәмизләјичи гурғуларын тикинтисини баша чатдырмаг вә истисмара вермәк үчүн федерал бүдҹәдән 1 милјард рубл мәбләғиндә вәсаит ајрылыб. Һәмчинин, бу дөвләт програмы чәрчивәсиндә 2023-2027-ҹи илләр әрзиндә республикаја 6 мүһүм коммунал инфраструктур објекти үзрә јарымчыг галмыш тәмизләјичи гурғуларын тикинтиси үзрә 7,5 милјард рубл мәбләғиндә тәклифләр көндәрилиб. Русија игтисади инкишаф назирлији илә бу тәклифләр разылашдырылыб вә онларын гәбул едилмәси үчүн иш апарылыр»,-Дағыстан Республикасы тикинти назирлијинин рәһбәри билдириб.

Республикада «Тәмиз су» Федерал лајиһәсинин һәјата кечирилмәсиндән данышан назир хатырладыб ки,2022- ҹи илдә Дағыстан Республикасынын тикинти назирлији үмуми малијјәләшдирилмәси 1,5 милјард рубл олан 8 су тәчһизаты објекти тикир. Һазырда бағланмыш мүгавиләләрә уј ғун оларағ бүтүн објектләрдә тикинти-гурашдырма ишләри апарылыр.

Артур Сүлејманов ону да билдириб ки, 2027-ҹи илә гәдәр «Тәмиз су» Федерал лајиһәсинин ичрасы чәрчивәсиндә 18 су тәчһизаты објекти тикиләҹәк. Бунун сајәсиндә бөјүк шәһәрләрин сакинләри јүксәк кејфијјәтли ичмәли су илә тәмин олунаҹаглар: Маһачгала, Каспијск, Избербаш, Хасавјурт вә Кизилјурт. Објектләрин тикинтисинә федерал бүдҹәдән 6,5 милјард рублдан чох вәсаит ајрылыб.

«Бундан әлавә, биз инфраструктур бүдҹә кредити кими федерал сәвијјәдә мүәјјән едилмиш мүасир јени малијјә мәнбәләриндән фәал шәкилдә истифадә едирик.2022-2025-ҹи илләр үчүн инфраструктур менјусунун механизмләринин бир һиссәси оларағ Дағыстан Республикасы үчүн бүдҹә кредити өлчүсү 10,5 милјард рубл тәшкил едир,буна көрә мүгавилә бағланыб, һазырда Чиркеј-Маһачгала-Каспијск су тәчһизаты објектинин лајиһәләшдирилмәси вә тикинтисинин там баша чатдырылмасы үчүн иш кедир вә чох еһтимал ки, сонралар саһил сују илә Избербаш вә јахын әразидә јерләшән јашајыш мәнтәгәләриндән кечән әразиләрин дә су илә тәмин едилмәси һәјата кечириләҹә билә р.

2024-2025-ҹи илләр үчүн Карабудахкәнд рајонунун һәртәрәфли инвестисија инкишафы чәрчивәсиндә мүһәндис инфраструктурунун иншасы үчүн 3 милјард 600 милјон рубл вәсаит алынмасы үчүн сәнәдләр һазырланыб. Белә ки, су тәчһизаты вә канализасија системи планлашдырылыр вә бунун Каспијскдән Избербаша гәдәр иншасынын синхронлашдырылмасы нәзәрдә тутулуб»,-дејә Сүлејманов билдириб.

Назир ајрыча 2023-2027-ҹи илләр үчүн коммунал инфраструктурун модернләшдирилмәси үзрә јени програмда республиканын иштиракыны хүсуси гејд едиб. Онун сөзләринә көрә, бу, бәләдијјәләрин мүрачиәт етдији бүтүн әсас фәалијјәтләри өзүндә бирләшдирән ваһид програмдыр. Бу күнә гәдәр 197 су тәчһизаты, канализасија вә истилик тәчһизаты објектләринин сијаһысы тәртиб едиләрәк Русија тикинти назирлијинә үмуми планлашдырылан 50 милјон рублдан чох малијјә вәсаити илә көндәрилиб.

Програма үмуми мәбләғи 24 милјон рубл олан 131 су тәчһизаты објектинин, үмуми мәбләғи 19 милјард рублдан чох олан 40 су тәчһизаты објектинин модернләшдирилмәси вә үмуми мәбләғи 6,4милјард рубл олан 26 истилик тәчһизаты објекти дахилдир. Јухарыдакы сијаһы Дөвләт Комитәсинин –Мәнзил-Коммунал Тәсәррүфат Ислаһатына Јардым Фондунун ирадлары нәзәрә алынмагла јекунлашдырылыб.

Мүзакирә олунан мәсәләјә јекун вуран Абдулмуслим Абдулмуслимов Дағыстанын тикинти назирлијинә, Дағыстан Республикасынын енержи мүәссисәләринин вә мәнзил –коммунал тәсәррүфатынын давамлы игтисади инкишаф програмынын вахтында һәјата кечирилмәсини тәмин етмәји тапшырыб.

Каспијск сакинләри су тәчһизаты вә канализасија хидмәтләринин өдәмәк үчүн күзәштли тарифләрә маликдирләр.

Каспијск сакинләринә су тәчһизаты вә канализасија хидмәтләринин өдәниши үчүн күзәштли тарифләр верилир, Дағыстан Республикасы һөкумәти сәдринин биринчи мүавини Манвел Мажонтс билдириб. Онун сөзләринә көрә, Дағыстан Республикасынын енеркетика назирлији Каспијск шәһәриндә су тәчһизаты үчүн игтисади чәһәтдән әсасландырылмыш тарифи 42,74 рубл/кубметр, сујун ахыдылмасы үчүн -22, 33 рубл/кубметр, күзәштли тарифләр тәјин едиб. Әһали вә она бәрабәр тутулан истеһлакчылар үчүн:су тәчһизаты 12,75 рубл, сујун ахыдылмасы-6,42 рубл мүәјјән едилмишдир.

Бу ил Дағыстан Республикасы Һөкумәти рекионун рәһбәри Серкеј Меликовун адындан су тәчһизаты, канализасија вә истилик тәчһизаты саһәсиндә Ваһид Оператор јаратмышдыр.

2022-ҹи ил августун 1-дән Ваһид Оператор Каспијск шәһәринин су тәчһизаты саһәсиндә фәалијјәтә башлајыб.

«Су тәчһизаты вә канализасија саһәсиндә ДР-нын Ваһид Оператору» АСҸ-нин рәһбәри вәзифәсини ичра едән Магомедгаджи Шапијевин сөзләринә көрә, Операторун фәалијјәтинин башланмасы илә бағлы приоритет хәрҹләрин малијјәләшдирилмәси үчүн Дағыстан Республикасы һөкумәтинин Фәрманы илә республиканын еһтијат фондундан 98,3 милјон рубл мәбләғиндә вәсаитин ајрылмасына даир гәрар верилмишдир.

«Коммунал хидмәтләрин консолидасијасы истигамәтиндә ишләр давам етдирилир. Маһачгала «Котелные» Коммунал Унитал Мүәссисәсинин тәсәррүфат јурисдиксијасында олан бәләдијјә мүлкијјәтинә мүнасибәтдә консесија мүгавиләсинин бағланмасы вә узунмүддәтли тәнзимләмә параметрләринин һесабланмасы тәклифи вә «Маһачгалатеплосервис» АСҸ үчүн әмлак ичарә мүгавиләсинин формалашмасы просеси давам едир.

Газанханаларын истилик вә механики аваданлыгларынын хидмәт кејфијјәтини вә етибарлылығыны артырмаг үчүн Кизилјурт шәһәриндә ики газанхана вә 38 км истилик шәбәкәсинин тикинтиси үчүн үмуми мәбләғи 2 милјард рубл вәсаит үчүн мүрачиәт һазырланмышдыр.

Хасавјурт шәһәриндә 10 газанхананын вә 32 км бирләшдирилмиш истилик шәбәкәсинин, Дагестанские Огни шәһәриндә 8 газанхананын вә истилик шәбәкәсинин јенидән гурулмасы,бунун нәтиҹәсиндә 45 мин нәфәрин вә 20-дән чох сосиал әһәмијјәтли објектин истилик тәчһизаты тәкмилләшдириләҹәк»,-дејә Магомедгаджи Шапијев јени тәшкилатын иши барәдә мәлумат вериб.

Баш назирин биринчи мүавини Манвел Мажонтс шәрһ едәрәк гејд едиб ки,бешиллик програма дахил едилмиш вә федерал мәркәзә тәсдиг үчүн көндәрилән коммунал инфраструктур објектләринин сијаһысы тәтбиг едиләркән мүһүм мәсәлә бу објектләрә хидмәтин игтисади компонентидир.

«Бу күн республикада вәзијјәт елә дир ки, бизим су тәчһизаты, канализасија вә истилик тәчһизаты саһәсиндә 40-дан чох ресурс тәмин едән тәшкилатымыз вар. Вә демәк олар ки, онларын да һамысы ја мүфлисдир, (банкрот) ја да мүфлислик сәвијјәсиндәдир.

Тарифләрин һазырки сәвијјәси вә бу гурумларын һазырлыг сәвијјәси шәбәкәләрә хидмәт кәстәрмәјә имкан вермир. Ејни заманда, бу тәшкилатларын бу күн веркиләрә,електрик енержиси вә газ тәчһизатына көрә тәхминән 9 милјард рубл борҹу вар.

Бүтүн бунлар кеч-тез чидди нәтиҹәләрә кәтириб чыхараҹаг,она көрә дә Дағыстан һөкумәти һазырда ики истигамәтдә ишләјир. Бир тәрәфдән чохлу објектләр тикмәји планлашдырырыг, дикәр тәрәфдән исә игтисади шәраит јаратмалыјыг ки, бу објектләр мүәјјән мүддәтдән сонра јарарсыз вәзијјәтә дүшмәсин, чүнки онлара пешәкар тәшкилат хидмәт кәстәрмәјәҹәк, ја да ки, кифајәт гәдәр вәсаит олмајаҹаг.

ДР –нын су тәчһизаты вә канализасија саһәсиндә Ваһид Операторунун рәһбәри (Магомедгаджи Шапијев) тәрәфиндән билдирилән програм уникалдыр,федерал сәвијјәдә дә уникал оларағ гијмәтләндирилир, бу пилот програмдыр. Дағыстанда уғурла һәјата кечириләрсә, бүтүн өлкәјә јајылаҹаг

Хүсусилә бу програм бизә ики мәсәләни һәлл етмәјә имкан верир-бир тәрәфдән истеһсал програмына малик олмаг, објектләри нормал сәвијјәдә сахламаг, тәмир етмәк үчүн кифајәт гәдәр тарифә малик олаҹаг бүтүн активләри республика ширкәтимизин идарәчилији алтында бирләшдирәҹәјик вә модернләшдирәҹәјик. Дикәр тәрәфдән, әһали үчүн тариф артмајаҹаг, әһали күзәштли тариф алаҹаг. Бурада, Каспијск нүмунәсиндән истифадә едәрәк, ширкәтин алаҹағы тарифин 42 рубл, әһалинин өдәјәҹәји пулун 12 рубл олдуғуну, бу фәргин федерал бүдҹә тәрәфиндән компенсасија едиләҹәјини вә нәһајәт јарандығыны көрмәк олар. Ресурс тәмин едән тәшкилатлар өз вәзифәләрини јеринә јетирә билмәдији заман бизә бу битмәјән вәзијјәтдән чыхмаға имкан верәҹәк»,-Манвел Мажонтс изаһ едиб

Мәктәбләрин әсаслы тәмири програмынын тамамландығыны илк елан едәнләр Кизилјурт вә Кизлјар олдулар.

Даһа сонра Гәраркаһ үзвләри республикада мәктәбләрин әсаслы тәмири програмынын ичра вәзијјәтини мүзакирә едибләр. Абдулмуслим Абдулмуслимовун сөзләринә көрә, јени тәдрис илинин јахынлашдығыны нәзәрә алараг, һазырда орта мәктәбләрдә әсаслы тәмир ишләринин апарылмасы мәсәләси хүсуси нәзарәтдәдир.

«Бүтүн бу ишләрин нәтиҹәси ушаглары өјрәнмәјә вә истедадларыны инкишаф етдирмәјә руһландыран вә һәвәсләндирән раһат,тәһлүкәсиз вә мүасир тәһсил мүһитинин јарадылмасы олмалыдыр»,-дејә Абдулмуслимов вурғулајыб.

«Бу күн саат 16.00-да Кизилјурт бүтүн мәктәбләри програма уј ғун олараг тәһвил верир»-дејә Кизилјурт шәһәринин башчысы Магомед Магомедов, игтисади инкишафын давамлылығыны тәмин етмәк үчүн Оператив Гәраркаһ заманы билдириб.

Кизлјар шәһәринин мери Александр Шувалов да мәктәбләрин тәмирдән сонра 100% һазыр олдуғуну билдириб.

Абдулмуслим Абдулмуслимов ишләрин вахтында тәшкилинә көрә шәһәр рәһбәрләринә тәшәккүрүнү билдириб.

Дағыстан Республикасынын тәһсил вә елм назири Јәһја Бучајев вәзијјәтлә бағлы даһа әтрафлы данышыб. Назирин гејд етдији кими, 2022-ҹи ил августун 15-нә бәләдијјәләрә максимум малијјәләшдирмә һәҹми 94 % олуб.

Бу күнә олан мәлумата көрә, јатырылан вәсаитләрин мәнимсәнилмәси 1,8 милјард рубл вә ја малијјәләшдирилән вәсаитләрин үмуми һәҹминин 67 %-ни тәшкил едир. Августун 15-нә бәләдијјәләрин һесабларында 854 милјон рубл вә ја малијјәләшдирилән вәсаитләрин үмуми мәбләғинин 32 % галыг вар. Сәккиз бәләдијјәдә јатырылан вәсаитләрин мәнимсәнилмәси 50 %-дән аздыр. Ахты, Ботлих, Керкебил, Гумбетов, Левашински, Тсунтински, Шамилски рајонлары.

«210 бинадан 180-ниндә вәзијјәт јахшыдыр, галан 40 бинада азачыг рискимиз вар. Сентјабрын 1-дә һеч бир үмумтәһсил мүәссисәсиндә ушагларын мәктәбә кетмәмәси үчүн сәбәб јохдур.»,-дејә назир сөзүнү јекунлашдырыб.

Баш назир чыхышындан сонра сөзү бәләдијјә вә шәһәр рәһбәрләринә вериб, онлар тәмир ишләринин һазырки вәзијјәти барәдә мәлумат вериблә р.

Хүсусилә, Кизилјурт шәһәринин башчысы Магомед Магомедов билдириб ки, бу күн саат 16,00-да шәһәрдәки бүтүн мәктәбләр истифадәјә тәһвил вериләҹәк.

Сонда Баш назир Абдулмуслим Абдулмуслимов Дағыстан Республикасынын тәһсил вә елм назирлијинә орта тәһсил мүәссисәләринин әсаслы тәмиринә нәзарәти күчләндирмәји тапшырыб. Һәмчинин, бәләдијјә рајонларынын вә шәһәр рајонларынын администрасијасына орта тәһсил мүәссисәләринин әсаслы тәмиринин баша чатдырылмасыны 20 август 2022-ҹи ил тарихәдәк тәмин етмәји тәвсијә едиб.

Һазырлады:
С.Мирһәмидова

РЕСПУБЛИКА ХӘБӘРЛӘРИ

Дағыстан мәктәбләриндә Милли Гвардијанын 14 ихтисас синфи фәалијјәт көстәрәчәк

Бу барәдә Республика Тәһсил вә Елм Назирлијинин рекионда Үмумрусија департаментли ушаг-кәнчләр һәрәкатынын «Гвардија нөвбәси»нин («Гвардејскаја смена») инкишафы илә бағлы кечирилән ишчи ичласда билдирилиб.

Русија Гвардијасынын ихтисаслашдырылмыш синифләри сентјабрын 1-дән Маһачгала, Каспијск, Избербаш, Дәрбәнд, Бујнакск, Хасавјурт, Кизлјар, Кизилјурт вә Левашински рајонундакы мәктәбләрин 7-чи синфи базасында фәалијјәтә башлајачаг.

едилмәси, шакирдләрин ваһид кејим формасы вә тәлим программы илә бағлы мәсәләләри мүзакирә едибләр.

Полковник Бәшир Алимов Русија Гвардијасынын «Гвардија нөвбәси» һәрәкатыны дәстәклədикләринә көрә көрүш иштиракчыларыһәмчинин Дағыстан Республикасынын Тәһсил вә Елм Назирлији илә Русија Гвардијасынын рекионал идарәси арасында әмәкдашлыг һаггында сазиш дә имзаланыб.

Гејд едәк ки, Дағыстанда Русија Гвардијасынын ихтисаслашдырылмыш синифләринин јарадылмасы тәшәббүсү идарәнин республика үзрә департаментинин рәһбәрлијинә мәхсусдур вә шәхсән рекион рәһбәри Серкеј Меликов тәрәфиндән дәстәкләниб.

Көрүш Русија Гвардијасынын Дағыстан Республикасы үзрә идарәсинин рәис мүавини, полковник Бәшир Алимов, Дағыстан Республикасы Тәһсил вә Елм Назиринин мүавини Аида Далгатова, Дағыстан Республикасы Тәһсил вә Елм Назиринин мүшавири Табир Мәликов вә рекионун тәһсил мүәссисәләринин рәһбәрләринин иштиракы илә кечирилиб. Иштиракчылар ихтисас синифләринин тәчһиз

на тәшәккүрүнү билдириб вә сәмәрәли әмәкдашлыға үмид етдијини билдириб.

«Русија Гвардијасынын ихтисаслашдырылмыш синифләринин јарадылмасы илк нөвбәдә кәнч нәслин һәрби –вәтәнпәрвәрлик тәрбијәсинә јөнәлиб.Биз биркә сәјләрлә өвладларымыза шәрәф, ләјагәт, мәрдлик, Вәтән севкиси кими дәјәрләри ашыламаға чалышачағыг».

Семинар чәрчивәсиндә, кләниб.

Һазырда республикада артыг Русија Гвардијасынын ики синфи фәалијјәт көстәрир-Кизлјар 7 сајлы орта мәктәбин вә Маһачгала ата-анасыз, вә валидејн һимајәсиндән мәһрум олмуш ушаглар үчүн интернат мәктәбинин базасында. Онлара һүгуг-мүһафизә гүввәләринин Маһачгала бирләшмәсинин һәрбчиләри һимајәдарлыг едирләр.

К.Бабајева

МАРАГЛЫДЫР

Хәзәр дәнизи һаггында нә билмәк вачибдир?

Һәтта бу уникал су анбарынын јахынлығында јашајан, онун далғаларында чимән, гызыл гумлары үзәриндә узанан, өзүнү күнә верән бизләр дә бу барәдә-Хәзәр дәнизи һаггында чох шеј билмирик. Вә бу чәһаләт бизим үчүн гәбуледилмәздир.

Тәбии ки, онун һаггында чох данышмаг олар, амма бу күн биз бәзи чоғрафи мәлуматлар вә фактларла кифајәтләнәчәјик.

Биринчиси, билмәк лазымдыр ки, Хәзәр Авропа илә Асијанын говшағында јерләшир. Хәзәрдә су шордур, Волганын ағзына јахын 0,05%-дән чәнуб шәргдә 11-13%-ә гәдәрдир. Сујун сәвијјәси далғаланмалара мәруз галыр, 2009-чу илин мәлуматларына көрә дәниз сәвијјәсиндән 27,16m ашағыда иди.

Хәзәр дәнизинин саһәси һазырда тәгрибән 390.000 km, максимум дәринлији 1025 м-дир

Хәзәр дәнизи Авропа вә Асијанын кәсишмәсиндә јерләшир. Дәнизин шималдан чәнуба узунлуғу тәхминән 1200 километр, гәрбдән шәргә -195 илә 435 километр арасында, орта һесабла 310-320 километрдир.

Икинчиси, физики-чоғрафи шәраитә көрә Хәзәр дәнизи шәрти олараг үч һиссәјә бөлүнүр:

Шимали Хәзәр (дәниз саһәсинин25%-и)
Орта Хәзәр (36%)
Чәнуби Хәзәр(39)

Шимали вә Орта Хәзәр дәнизи арасында

шәрти сәрһәд Чеченистан адасы-Тјуб-Гараган бурну, Орта вә Чәнуби Хәзәр дәнизи арасында –Чилов адасы-Ган Гулу бурну хәтти илә кечир

Бу күн биз бунунла кифајәтләнәчәјик. Нөвбәти дәфә Хәзәрлә бағлы Гара-Боғаз-көл кими су анбарындан данышачағыг.

Г.Өмәров
Русчадан чевирәни: С.Мирһәмидова

Аграр-сәнаје комплексимизин проблемләри вә онларын һәлли јоллары

ССРИ-нин дағылмасы илә онун бүтүн сосиализм дөврү әрзиндә көкләнмиш вә сазланмыш игтисадијјаты тамамилә дағылды. Бунунла белә, кәнд тәсәррүфаты сектору ән мүдафиәсиз вә јени дәјишикликләрә һәссас олду. Пул торбалары дәрһал һасилат сәнајесини, мешә тәсәррүфатыны, нәглијјаты, јәни игтисадијјатын чох чәтинлик чәкмәдән газанч әлдә етмәк мүмкүн олан саһәләрини әлә кечирди.

Тәбии ки, торпаг саһәләри аланлар да олду, лакин әксәр һалда орада һансыса мүәссисә вә ја тәсәррүфат тәшкил етмәк үчүн јох,садәчә олараг бајағы сатыш, башга сөзлә десәк, мәһтәкирлик мәгсәдилә әлдә едибләр.

Мәсәлән, узаға кетмәјәчәјәм, мән сизә Табасаран рајонунун доғма кәндим Јерсидән данышачағам. Кечмиш Совет дөврүндә бу колхоз, сонра совхоз милјончу олуб. Һәр илин сонунда (јатырылан әмәјә көрә) ишчиләр јүксәк мәбләғдә мукафат алырдылар; хәстәхана, мәктәб, идарә үчүн икимәртәбәли биналар тикилмишди. Бүтүн әкин саһәләри там һәчмдә истифадә олунурду, тахылдан, үзүмдән, бостан биткиләриндән јүксәк мәһсул алынырды. Мүһарибәнин чәтин, ағыр илләриндә кәндимиз бәрәкәтли сајылырды. Мәрһәмәтли јерсилиләр о заман чох инсанлары ачлыгдан хилас едибләр.

Амма бу күн Јерси ән касыб кәндләрдән биридир, бир нечә һектар үзүм бағындан чүзи мигдарда кәлири нәзәрә алмасаг, һеч бир игтисади көстәричиси јохдур. Игтисадијјатынын дағылмасы Иттифагын дағылмасы илә ејни паралелә маликдир вә тәбии ки, бунда садә инсанлар дејил, билавасит јерләрдә рәһбәрлик ... Бурада да сатыла биләчәк һәр шеји бир көз гырпымында сатыб јејән дојумсуз гарынлар тапылды. Совхозумузун гаражында 200-ә јахын кәнд тәсәррүфаты техникасы варды. Бүтүн бунлар аз бир заманда јоха чыхараг изи-тозу белә галмады. Чох тәәссүф доғуран мәгам исә кәндин торпагларынын мүфлис олан тәсәррүфат кими һәррача чыхарылмасыдыр. Онлары Калининграддан Владивостока гәдәр алмаг истәјәнләр дә аз дејил-бизим һеч вахт көрмәдијимиз, танымадығымыз инсанлар вә бу јерләрдә һеч вахт олмајан, бу јерләри танымајан инсанлар- садәчә, биздән фәргли олараг, онларын пуллары вар, вәссалам.

Амма, олан олду, кечән кечди, кечәнә күзәшт дејәрләр, инди бу күнү дүшүнмәк лазымдыр. Әввәла, белә торпаг сатышына сон гојулмалыдыр. Әввәл-ахыр,садә чамаатын, халгын сәбри түкәнә биләр, белә ганунсузлуға гаршы әдаләтли иғтишашлар башлајар.

Үмумијјәтлә, белә бир фикир јүрүдүлмәлидир ки, мәһз дөвләт кәнд тәсәррүфатына даима субсидија ајырмалыдыр вә она нәинки пул ајрылмалыдыр, һәм дә онлар үздәнираг мәмурлардан горунмалыдыр. Јадымдадыр, бир нечә ил әввәл кәндимиздә фындыг әкмәк шүары илә мүхтәлиф сәвијјәли мәмурлар милјонларла пулу мәнимсәдиләр-көрүнүш хатиринә кичик бир саһәдә торпаға фындыг тинкләри дә санчдылар. Бунула да иш битди: нә бу тинкләрә гуллуг едән олду, нә дә суваран, беләликлә дә фындыг тинкләри гурујуб, тәләф олдулар. Күнаһкар исә гураглыг олду.

Нәзәрә алмаг лазымдыр ки, торпаг һәр һансы гураглыгдан, дашгындан даһа чох мәмурлардан әзијјәт чәкир.

Мән әминәм ки,аграр мәсәләләрин јерләрдә һәлли үчүн кәндлиләрә өз шәхси тәсәррүфатларыны, кооперативләрини, фермаларыны вә с. јаратмаға көмәк едән аграр-сәнаје комплексинин һүгуг шөбәләрини јаратмаг лазымдыр, чүнки кәндлинин һүгуги чәһәтдән дәгиг, дүзкүн сәнәдләшмә етмәјә нә һүгуги савады, нә дә кифајәт гәдәр вахты вар.

Торпағын һәм севән, һәм дә бечәрән саһиби олмалыдыр.1917-чи ил ингилабына гәдәр һәр кәсин өз торпаг саһәси вар иди вә инсанлар өз торпаглары илә бирликдә јени дөвләтә дахил олдулар-онлары әввәлчә колхозлара, сонра совхозлара вердиләр, инди исә нә о вар, нә дә бу-бу торпаглар саһибләринә гајтарылмалыдыр.

Сон заманлар демографик проблем, даһа доғрусу, әһалинин азалмасы илә бағлы чох данышылыр. Буну бу јахынларда Русија Президенти өзү дә вурғулајыб. Амма, мәсәлә бурасындадыр ки, ипотека илә әлдә етдикләри дарысгал мәнзилдә әзијјәт чәкән шәһәр кәнчләри бир вә ја ики ушагдан артыг өвлад саһиби ола билмирләр. Амма кәнддә исә –һәјәт, бағ, бағча-чохушаглы олмаға имкан верир. Јәни, бир сөзлә, биз кәнди дирчәлтмәјәнә гәдәр демографик артыма архалана билмәрик.

Сәдулла Һачыәһмәдов,
«Дәрбәнд»гәзетинин експерти
Русчадан тәрчүмә едәни: С.Мирһәмидова

АСК-ИНКИШАФ ЈОЛЛАРЫНДА

Әмәк базарыны дәстәкләмәк үчүн кенишләндирилмиш ишә гәбулун тәшвиги програмы

2022-чи илдә ишини итирмиш вә ја итирмәк риски алтында олан вәтәндашлары ишә көтүрән ширкәт вә тәшкилатлар ишә гәбул үзрә субсидија програмы чәрчивәсиндә дөвләт дәстәјинә архалана биләчәкләр. Бу барәдә гәрары баш назир Михаил Мишустин имзалајыб.

Гәрар 2022-чи илдә мүәссисәнин ләғви вә ја штатларын ихтисары илә әлагәдар ишдән чыхарылан ишсизләрин ишлә тәмин олунмасына аиддир. Програм һәмчинин 2022-чи илдә башга ишәкөтүрәндә даими ишә кечирилмиш, лакин һазырда ишдән чыхарылма риски алтында олан, о чүмләдән өдәнишсиз мәзунијјәтә көндәрилән,јарымштат ишә көчүрүлән вәтәндашлары да әһатә едәчәк.

Бундан әлавә,ишәкөтүрәнләр 2022-чи илдә Украјнадан, Донетск вә Луганск Халг Республикаларындан олан гачгынларын ишә көтүрүлмәси үчүн дөвләт дәстәји ала биләчәкләр.

Ишәкөтүрәнләрин алачағы субсидија рајон әмсалы,сығорта һагларынын мәбләғи вә ишләјәнләрин сајы илә артырылачаг үч минимум әмәк һаггына бәрабәр олачаг. Ишәкөтүрән илк өдәниши әризәчинин ишә гәбулундан бир ај сонра, икинчи өдәниши үч ај сонра, үчүнчү өдәниши исә алты ај сонра алачаг.

Дөвләт дәстәји алмаг үчүн ишәкөтүрән мөвчуд вакансијалар үчүн мүтәхәссисләр сечмәк үчүн мәшғуллуг мәркәзи илә әлагә сахламалыдыр. Бу, Русија Иши порталындакы шәхси һесабыныз васитәсилә узагдан едилә биләр. Бундан сонра, субсидијаларын бөлүшдүрүлмәси вә өдәнилмәси илә мәшғул олан Сосиал Сығорта Фондуна әризә көндәрмәлисиниз. Бу, һәм дә мәсафәдән һәјата кечирилә биләр-Сосиал Сығорта системи васитәсилә.

Ишә гәбул үчүн субсидија програмы 2021-чи илин март ајындан башлајыб. Бу мәшғуллуға дәстәк тәдбири чәрчивәсиндә ишәкөтүрәнләр ишсизләрин вә 2020-чи ил мәзунларынын мәшғуллуғу үчүн субсидијалар алыблар. 2022-чи илин март ајында програм 30 јаша гәдәр бир сыра вәтәндашлары әһатә едә биләчәк шәкилдә кенишләндирилди. Онларын арасында коллеч вә али мәктәбләри иш тәчрүбәси олмајан мәзунлар,орта ихтисас вә али тәһсили олмајан кәнчләр,сағламлыг имканлары мәһдуд шәхсләр, кимсәсизләр, азјашлы ушагларын валидејнләри вар.

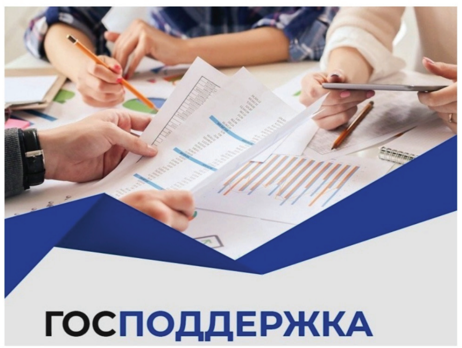

АПК-нын вачиб мәсәләләри

АГРОСӘНАЈЕ КОМПЛЕКСИНИН ПЕРСПЕКТИВЛӘРИ

Хәбәр вердијимиз кими агустун 16-да Маһачгалада Дағыстан Дөвләт Халг Тәсәррүфаты Унверситетинин базасында кечирилмиш конфрансда агросәнаје комплескинин перспективләри мүзакирә едилмишдир.

Русијанын кәнд тәсәррүфаты назири Дмитри Патрушевин тәбрик мәктубуну охумасы илә башланан тәдбирдә респбулика Һөкүмәтинин сәдри Абдулмүслим Абдулмүслимов саһәнин перспективләри, әлдә едилмиш нәтичәләр вә переспектив вәзифәләр һаггында чыхыш етмишдир. Зала аграрсекторун вә бүтүнлүкдә Дағыстан кәндинин инкишафы бирбаша асылы оланлар топлашмышдырлар.

ДАҒЫСТАН ШҮБҺӘСИЗ АГРАР РЕСПУБЛИКАДЫР

А.Абдулмүслимов демишдир: агросәнаје комплекси-республикамыз үчүн хүсуси мөвзу кими игтисадијјатын структурунда вә онун әһалисини һәјјат фәалијјәтиндә хүсуси әһәмијјәтә маликдир. Дағыстан шүбһәсиз аграр республикадыр. Бир сыра көстәрчиләр-үмуми рекионал мәһсулда АСК-нын јүксәк пајы (18 фаизә гәдәр),кәнд әһалисинин пајыны хејли олмасы (55 фаизә јахын), әсас кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары нөвләри истеһсалы үзрә Русијанын субјектләри арасында лидер мөвгәји буну инамла сүбут едир. Сон илләрдә биз һејвандарлығда-гојунчулугда, биткичиликдә-чәлтикчиликдә, үзүмчүлүкдә-бағчылыгда муәјјән нәтичәләр газанмышыг. Бу налијјәтләр һамыја јахшы мәлумдур. Саһәдә мүсбәт дејишикликләр илк нөвбәдә торпагда ишләјән аграр ишчиләрин хидмәтидир. Республикада агросәнаје комплексинин стабил инкишафы Русијанын кәнд тәсәррүфаты назирлији вә шәхсән назир Дмитри Николајевич Патрушевин бөјүк дәстәји вә диггәти сајәсиндә әлдә едилмишдир. Бу чүр диггәт тәсадүфи дејилдир. Өлкәмизин әрзаг тәһлүкәсизлијини тәмин едилмәси кими стратежи мәсәләләрин һәлли агросәнаје комплексинин инкишафы сәвијјәсилә бир баша бағлыдыр. Рекион мигјасында бу республика әһалисинин өз әрзаг мәһсуллары илә тәмин едилмәси демәкдир. Дағыстанын саһәнин кәләчәк инкишафы вә кәнд тәсәррүфаты мәһсулларынын истеһсалы һәчимләринин артырылмасы үчүн хејли потенсиала маликдир. Харичи сијаси вәзијјәтин дејишдији вә бизә гаршы санксијалар ишә салындығы бир вахтда бу хүсуси актуаллыг кәсб едир. Әминәм ки, саһәнин максимал истифадә олумасына јөнәлдилән гәрарларын гәбул едилмәси јаранмыш вәзијјәтиндән лајигинчә чыхмага бизә имкан верәчәкдир.

ТӘРӘВӘЗ МӘҺСУЛЛАРЫ ВӘ КАРТОФ ИСТЕҺСАЛЫ ҺӘЧИМЛӘРИ АРТЫРЫЛАЧАГДЫР

Республиканын агросәнаје комплекси өлкә мигјасын да бүтөв бир сыра мөвгәјәләр үзрә мүһүм рол өјнајыр, базарда ајыры-ајыры әрзаг мәһсуллары үзрә вәзијјәт Дағыстанын нәтичәләриндән асылыдыр. Һәмин мәсәләләр илин әввәлиндә Русијанын кәнд тәсәррүфаты назиринин биринчи мүавини Оксана Николајевна Лут илә ишчи көрүшдә мүзакирә едилмишдир. Мүзакирәнин нәтичәләринә көрә әлверишли тәбии иглим шәрајитләри нәзәрә алынмагла дикәр әнәнәви кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары нөвләри илә јанашы тәрәвәз мәһсулларынын вә картофун истеһсалы һәчимләрини артырылмасы вәзифәси республика гаршысында гојулмушдур. Шүбһәсиз Дағыстан бу күн Русијанын апарычы тәрәвәз мәһсуллары истеһсалы рекионудур. Һәмин биткиләрин истеһсалындан данышанда биз илк нөвбәдә Леваши вә Агуша рајонларыны тәсәввүр едирик. Һансы ки, онлар өлкәнин 5 апарычы рекионларыны көстәричиләри сәвијјәсиндәдир. Бујнакски, Кизилјурт, Кумторкала, Хасавјурт, Лак, Кули, Казбек, Гарабудахкәнд вә дикәр рајонларын тәрәвәз вә картоф истеһсалы һәчимләрини артырмага имканлары вардыр. Русијанын кәнд тәсәррүфаты назирлијинин тапшырыгынын чәрчивәсиндә артыг чари илдә јухарда көстәрилән рајонларда тәрәвәз вә картоф саһәләринин мувафиг олараг 1,8 мин вә 1,5 мин һектар артырылмасы планлашдырылмышдыр.

Дағыстан Русијанын ән Чәнуб рекионудур. Әлверишли чоғрафи јерләшмә бизә јахын Шәрг өлкәләринә мүвафиг техноложи мүддәтләрдә мәһсулларын ихрач едилмәсини тәмин едир. Дүнја әрзаг базарында вәзијјәтин сүрәтлә дејишмәси бәзи ихрач едән өлкәләри јени базарлар ахтармаға мәчбур едир. Бунунла әлагәдар республика үчүн еколожи чәһәтдән тәмиз Дағыстан кәнд тәсәррүфаты мәһсулларынын көндәрилмәси саһәсиндә тичарәт мүнасибәтләринин инкишаф етдирилмәси перспективли истигамәтдир. Бирләшмиш Әрәб Әмирликләринин вә Иран Ислам Республикасынын сәфирләринин гыса мүддәтдә республикаја кәләрәк бизим мәһсулларымыза марагы олдуғларыны сәсләндирмәләри буна сүбутдур.

ТОРПАГЛАРЫН АТЫЛЫБ ГАЛМАСЫ ЈӨЛВӘРИЛМӘЗДИР

Дағыстан аз торпаглы рекиондур. Бунунла белә биз торпағын мәһдуд вә әвәзолумаз еһтијат олдуғуну унутмамалыјыг. Дағыстанын һәр сакининин пајына 0,5 һектар әкин саһәси дүшүр ки, бу да Русија үзрә орта көстәричидән дәфәләрлә аздыр. Бундан әлавә республикада әһали артымынын динамикасы нәзәрә алынанда бу көстәричи интенсив ашаға дүшүр.

Суал ортаја чыхыр. Тәбиәтин бизә бәхш етдији гијмәтли еһтијјата биз гајығы илә јанашырыгмы? Бирбаша чаваб јох! Тәрәвәзчиләрин вә бахчыларын торпагы плјонка, суварма борулары илә зибиләшдирәрәк узун мүддәтә дөвријәдән чыхарырлар. Бүтүн бунлар јерләрдә мәһсул олан шәхсләрин биканәлији сајәсиндә баш верир. Бунунла белә әкин торпагларынын дөврәјјә салымасы үзрә сон дәрәчә мәнфи вәзијјәт мүшајәт олунур. Республикада мөвчуд олан 464,6 мин әкин јарарлы торпаглардан 40 минә јахын һектар кәнд тәсәррүфаты истеһсалына чәлб едилмәјә галыр. Бу вәзијјәт Табасаран (38,7 фаиз), Курах (34,6 фаиз), Гумбет(33,2 фаиз), Гајәкәнд (30,8 фаиз), агуша (27,5 фаиз), Сунти (24,6 фаиз) вә Бујнакски рајонларында (24,2 фаиз) әкин јарарлы саһәләрдән истифадә олунмур. Рајон башчылары тәрәфиндән тәсәррүфатсызлыг мүнасибәти јол верилмәздир онун һәгиги сәбәбләри өјрәниләрәк торпагларын тәсәррүфат дөвријәсинә чәлб едилмәси үзрә тәдбирләр көрүлмәлидир.

ҺӘР РАЈОНДА ИКИ-ҮЧ ИНВЕСТИСИЈА ЛАЈИҺӘСИ РЕАЛИЗӘ ЕДИЛМӘЛИДИР

Бәзән биз инвестисија лајиһәсини реализә едилмәси үчүн бир нечә һектар торпаг тапа билмирик. Мәсәләнин оператив һәлли әвәзинә арасы кәсилмәјән јазышмалар, изаһатлар, мүрачиәтләр башлајыр. Шәхси инвестисијалар олмадан әразинин, о чүмләдән аграр сектору игтисади инкишафындан данышмаг мүмкүн дејилдир. Инвестистисијаларын чәлб едилмәси рајон мүдријјәтләринин фәалијјәтиндә преоритет истигамәт олмалыдыр. Әкәр бәләдијјә кәнд рајонунда реализә едилән инвестисија лајиһәри јохдурса демәли прогрес јохдур, демәли бурада иш кетмир. Һесаб едирәм ки, һәр бәләдијјә рајонунун агросәнаје комплекси саһәсиндә ики-үч инвестисија лајиһәси реализә едилмәлидир. Бу күн Дағыстанын кәнд тәсәррүфаты вә әрзаг назирлији, Дагинвест вә дикәр дөвләт һакимијјәти органлары хәтти илә инвесторларын дәстәјини күтләви тәдбирләри вардыр. Рајон башчылары гаршысында дуран вәзифә –инвестисијаларын чәлб едилмәси вә онларын аһәндәр режимдә күндәлијә чыхарылмасы үчүн, о чүмләдән һакимијјәт органлары илә гаршылыглы фәалијјәт тәмин едилмәлидир.

Сон һесабда һәр реализә олунан лајиһәнин архасында реал иш јерләри вә верки өдәнишләри дурмалыдыр.

ҮЧ ИЛ ӘРЗИНДӘ РЕСПУБЛИКА БҮДЧӘСИНӘН МЕЛОРАСИЈА МӘГСӘДЛӘРИНӘ МИЛЈАРД РУБЛ АЈРЫЛМЫШДЫР

Мелорасија комплексинин республиканын аграр секторунун инкишафы үчүн бөјүк әһәмијјәти вардыр. Республикада суварлан торпагларын саһәси 396 мин һектар тәшкил едир вә биткичилик мәһсулларынын 70 фаизи бу торпагларын һесабына истеһсал олунур. Мелоратив комплексинин әһәмијјәти нәзәрә алараг сон илләрдә биз онун модерләшдирилмәси үзрә бөјүк иш көрмүшүк. Сон үч илдә республика бүдчәсиндән мелоратив мәгсәдләрә милјард рубл көндәрилмишдир ки, бу көрүлмәјән дәстәкдир. Вә нәтичәләри дә биз көрүрүк. Сон беш ил әрзиндә республикада 10 мин һектардан артыг јени чәлтик мүһәндис системләри тикилмиш, 20 мин һектардан артыг реконструксија едилмишдир. Чари илдә биз 30 мин һектар саһәдә чәлтик әкмишик, совет дөврүнүн ән јахшы нәтичәси 26 мин һектар иди. Биз бу көстәричијә мелорасијанын инкишафы сајәсиндә наил олмушуг. Мелорасијанын инкишафы мәсәләләриндә фәал дәстәјә көрә Русијанын кәнд тәсәррүфаты назирлијинә миннәтдарыг.

Хатырлатмаг истәјирәм ки, мелорасија үзрә јени дөвләт програмларынын гәбулу илә чари илдән башлајараг мелорасија тәдбирләринин малијјәләшдирилмәсинин механизми дејишдирилмишдир. Бурада һазырланмыш лајиһә смета сәнәдләри вә мүсбәт експертизијасы олан дәгиг лајиһәләрин сечилмәси вә тәгдим олумасы нәзәрдә тутулмушдур. Узун илләр бир чох бәләдијјә башчылары бу ишдән узаглашмышдылар. Чари илдә мүәјјән нәтичәләр чыхарылмыш бир чох рајон башчылары истеһсалчылара лазыми сәнәдләр пакетинин һазырланмасында көмәк көстәрмишләр. Республикадан Русијанын кәнд тәсәррүфаты назирлијинә үмүми лајиһә дәјәри 1 милјард рубла јахын 95 материалын мүсабигә сечиминә көндәрилмәсинә нәтичә кими бахмаг олар.

Торпагларын мелорасијасы програмында иштирак етмәк үчүн сифаришләрин формалашдырылмасында Кизлјар, Тарумов, Гуниб, Сүлејман-Сталски, Керкебил вә дикәр рајонлар чох фәал иштирак етмишләр.

ФЕДЕРАЛ ЛИЗИНГ ҮЗРӘ ҮЧ ДӘФӘ ЧОХ ТЕХНИКА АЛЫМЫШДЫР

Бизим агросәнаје комплексинин техники моделәшдирмәси сајәсиндә «Росагролизинг» АЧ-ә имзаладығмыз Разылашмаја көрә Дағыстанын аграр ишчиләри 2022-чи илин 7 ај әрзиндә өтән иллә мүгајисәдә федерал лизенг үзрә 3 дәфә чох техника алмышдыр. Саһәнин техники тәчһизатыны артырылмасы үзрә мәсәләнин һәллиндә башгаларынын пассивлији фонунда бәзи бәләдијјә рајонлары мүдријјәтләринин наилијјәтләрини дә көрүрүк. Белә ки, 2017-2021-чи илләр әрзиндә республиканын кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары истеһсалчылары 1,9 милјард рубл мәбләғиндә алдыглары техниканын 66 фаизи 3 –Кизлјар, Хасавјурт вә Сүлејман-Сталски рајонунун пајына дүшүр. Агросәнаје сајәсиндә истеһсал олмуш хам малын емалы вә агрологистика вачиб истигамәтдир. Тәәссүфләр олсун ки, бу истигамәтдә биз лазыми инкишафа наил ола билмәмишик. Мәһсул истеһсал едә билсәкдә сон мәһсул һасил етмәкдә лидерләрдән чох керидә галырыг. Буна көрә биз әлавә дәјәри иш јерләрини, веркиләри итиририк.

АСК МӘҺСУЛЛАРЫНЫН САТЫШЫ ҺАГГЫНДА

Бу мөвзунун давамында АСК мәһсулларынын сатышы мәсәләсини көстәрмәлијәм. Биздә аграр сектор кичик тәсәррүфатларла тәмсил олундуғундан реализә едилмиш мәһсулдан алымыш кәлир аилә бүдчәсинин долдурулмасыүнда вачиб мәнбәә кими чыхыш едир. Бурада шәһәр вә рајон башчылары үчүн фәалијјәт саһәси кенишдир. Онлар базар күнләриндә јармаркаларын, кичик форматлы тичарәтин кечирилмәси үчүн шәрајит јаратмалы, өз мәһсуллары илә кәлән аграр ишчиләри үчүн мејданчалар тәјин етмәлидирләр. Саһәнин актуал проблемләринин һәлли үчүн ефектив механизмиләр тәклиф едән бачарыглы кадр корпусу олмалыдыр. Республиканын аграр комплексинин ихтисаслы кадырларла тәмин едилмәси ашағы сәвијјәдә олараг галмагдадыр. Рајон мүдријјәтләри ишчиләринин саһә квалификасијасы ашағы сәвијјәдә олдуғундан рајонун аграр сијасәти профил тәһсили олмајан кадырлара етибар едилир. Бундан башга бу чүр кадырларын ихтисасыны артырмаг үчүн лазымы иш көрүлмүр. Бунунла јанашы кәнд тәсәррүфаты тәшкилатларынын вә кәндли фермер тәшкилатларында дипломлу мүтәхәссисләр бир чох тәсәррүфат башчыларынын аграр тәһсили јохдур. Бүтүн бунлар бир чох проблемләрин јаранмасына сәбәб олурлар.

Саһәнини кадырларла тәмин едилмәси вәзијјәти бизи гане етмир. Хүсусилә саһәнин инкишафы давам етдијини, кәнд тәсәррүфатына рәгәмсал гәрарларын фәал дахил етдији вахтыны хүсусилә нәзәрә алмаг лазымдыр.

КӘНД ТӘСӘРРҮФАТЫНЫН РӘГӘМСАЛ ТРАНСФОРМАСИЈАСЫ

Русијанын кәнд тәсәррүфаты назирлији бу истигамәтдә фәал иш апарыр. «Рәгәмсал кәнд тәсәррүфаты идарә лајиһәси ишләниб һазырланмыш вә реализә олунур. Әсас мәгсәд саһәнин техноложи сычрајышынын тәмин едилмәси үчүн рәгәмсал технолокијаларын вә платформа гәрарларынын тәтбиг едилмәси јолу илә кәнд тәсәррүфатынын рәгәмсал трансформасијасыдыр. Бунунла әлагәдәр Русијанын кәнд тәсәррүфатынын назирлији тәрәфиндән бир нечә информасија системи ишләниб һазырланмыш вә тәтбиг олунур. Системдә там дејәрли ишләмәк үчүн рајонларын рәсмиләшдирилмәси үзрә ишләр көрүлмәлидир. Һәлләлик бу ишләр 19 бәләдијјә рајонунда кечирилмишдир.

Јығынчаг чәрчивәсиндә ДР Һөкүмәти сәдринин мүавини Нәриман Абдулмүтәлибов, Дәрбәнд рајонунун «Үзүмчү» ММЧ –нин истеһсал үзрә директору Јәһја Һачыјев, «Massimo Consulting » лајиһә логостик буросунун рәһбәри Александр Максимовски дә чыхыш етмишләр.

«Дағыстан» РИА

**СОБРАНИЕ ДЕПУТАТОВ СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ «СЕЛЬСОВЕТ ПЕРВОМАЙСКИЙ»
КОМИССИЯ ПО ПРИЕМУ ПРЕДЛОЖЕНИЙ ГРАЖДАН
по проекту Правил благоустройства территории муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан**

**ЗАКЛЮЧЕНИЕ
о результатах проведения публичных слушаний и общественных обсуждений по проекту Правил благоустройства территории муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан
от 17 августа 2022 года № 2
с. Имени Мичурина**

Публичные слушания и общественные обсуждения (далее также – публичные слушания) по проекту Правил благоустройства территории муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан назначены решением Собрания депутатов сельского поселения «сельсовет Первомайский» (далее – Собрание депутатов) от 16 июля 2022 года № 11/23 «О принятии проекта Правил благоустройства территории муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан и назначении по нему публичных слушаний» (далее – решение Собрания депутатов от 16 июля 2022 года № 11/23).

Решение Собрания депутатов от 16 июля 2022 года № 11/23 одновременно со ссылкой о размещении проекта Правил благоустройства территории муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан на официальном сайте Собрания депутатов в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» (1-maysk.ru, далее – официальный сайт) опубликовано в республиканской газете «Дербент», № 29 от 22 июля 2022 года.

Проект Правил благоустройства территории муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан и Порядок проведения публичных слушаний и общественных обсуждений по проекту Правил благоустройства территории муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан были размещены на официальном сайте.

Тема публичных слушаний: обсуждение проекта Правил благоустройства территории муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан.

Инициатор публичных слушаний: Собрание депутатов.

Количество участников: 26 человек.

По результатам обсуждения проекта Правил благоустройства территории муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан всеми участниками публичных слушаний принято решение:

1. Одобрить проект Правил благоустройства территории муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан.

2. Рекомендовать Собранию депутатов:

а) принять соответствующее решение о принятии и утверждении Правил благоустройства территории муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан в соответствии с одобренным проектом и с учетом предложений участников публичных слушаний;

б) признать утратившими силу Правила благоустройства и содержания территории муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан, утвержденные решением Собрания депутатов от 31 декабря 2019 года № 28/64 «О правилах благоустройства и содержания территории муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан».

**Председательствующий Курбанов О.А.
Секретарь комиссии Гусейнов Г.Г.
Член комиссии Зиявдинов Н.С.**

**СОБРАНИЕ ДЕПУТАТОВ СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ «СЕЛЬСОВЕТ ПЕРВОМАЙСКИЙ»
КОМИССИЯ ПО ПРИЕМУ ПРЕДЛОЖЕНИЙ ГРАЖДАН
по проекту решения Собрания депутатов сельского поселения «сельсовет Первомайский» «О внесении изменений в Устав муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан»**

**ЗАКЛЮЧЕНИЕ
о результатах проведения публичных слушаний и общественных обсуждений по проекту решения Собрания депутатов сельского поселения «сельсовет Первомайский» «О внесении изменений в Устав муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан»
от 18 августа 2022 года № 3
с. Имени Мичурина**

Публичные слушания и общественные обсуждения (далее также – публичные слушания) по проекту решения Собрания депутатов сельского поселения «сельсовет Первомайский» (далее также – Собрание депутатов) «О внесении изменений в Устав муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан» назначены решением Собрания депутатов от 16 июля 2022 года № 11/27 «О принятии проекта решения Собрания депутатов сельского поселения «сельсовет Первомайский» «О внесении изменений в Устав муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан» и назначении по нему публичных слушаний» (далее – решение Собрания депутатов от 16 июля 2022 года № 11/27).

Решение Собрания депутатов от 16 июля 2022 года № 11/27 одновременно со ссылкой о размещении проекта решения Собрания депутатов «О внесении изменений в Устав муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан» на официальном сайте Собрания депутатов в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» (1-maysk.ru, далее – официальный сайт) опубликовано в республиканской газете «Дербент», № 29 от 22 июля 2022 года.

Проект решения Собрания депутатов «О внесении изменений в Устав муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан» и Порядок проведения публичных слушаний и общественных обсуждений по проекту решения Собрания депутатов сельского поселения «сельсовет Первомайский» «О внесении изменений в Устав муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан» были размещены на официальном сайте.

Тема публичных слушаний: обсуждение проекта решения Собрания депутатов «О внесении изменений в Устав муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан».

Инициатор публичных слушаний: Собрание депутатов.

Количество участников: 26 человек.

По результатам обсуждения проекта решения Собрания депутатов «О внесении изменений в Устав муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан» всеми участниками публичных слушаний принято решение:

1. Одобрить проект решения Собрания депутатов «О внесении изменений в Устав муниципального образования «сельсовет Первомайский» Дербентского района Республики Дагестан».

2. Рекомендовать Собранию депутатов принять соответствующее решение в соответствии с одобренным проектом и с учетом предложений участников публичных слушаний.

**Председательствующий Курбанов О.А.
Секретарь комиссии Гусейнов Г.Г.
Член комиссии Шахбанова Х.З.**

Дејишикликләр едилмишдир

Үч јашындан једди јашынадәк олан ушага һәр ајлыг пул өдәниши тәјин едилмәси схеминә дејишикликләр едилмишдир.

Бу һагда информасија Акентлијинә ДР-ин әмәк вә сосиал инкишаф назирлијинин мәтбуат хидмәтиндән хәбәр вермишләр.

Дејишикликләрә мувафиг олараг 2022-чи илдә аилә башына кәлир һесабланаркән сифаришчинин вә онун аилә үзвләринин кәлири нәзәрә алынмыр. Бу сәбәбдән чари илин март ајынын 1-дән онларла әмәк мүгавиләси дајандырылмыш вә онлар ишсиз һесаб олумушлар. Бунунла белә һәмин аиләләрә өдәниш алты ај мүддәтинә тәјин олунурду. Бундан башга әллилин техники реабилитасија васаити алдығына вә көзтәрилән хидмәтә көрә верилән компенсасија һесаба алынмајачагдыр. Бундан башга «Русија Федерасијасында әллиләрин сосиал мүдафиијјәси һаггында» Федерал Гануна мувафиг бәләдчи-итләрин бајтар хидмәти вә сахланылмасына верилән иллик пул компенсијасијалары нәзәрә алынмајачагдыр.

Гәрар дәрч олундуғу күндән, 29 апрел 2022-чи ил тарихдән гүввәјә минир.

«Дағыста» РИА

МӘКТӘБ ХӘБӘРЛӘРИ

Үч нөвбәли тәһсил режими ләғв едиләчәкдир

Дағыстан мәктәбләриндә үч нөвбәли тәһсил режимини артыг чари илдә ләғв едәчәкләр.

Бу һагда Дағыстан Республикасынын елм вә тәһсил назири Јәһја Бучајев мәлумат вермишдир.

«Статистик мүшајәт формасында 33 үмумтәһсил тәшкилаты үч нөвбәли тәһсил режиминдә олдуғу вә 25 тәшкилатын бу режимә дахил олмаға јахын олдуғу кими көстәрилмишдир. Кәнд үмумтәһсил тәшкилатларында ушагларын сајы стабил азалыр вә паралел олараг мәркәздә вә кичик шәһәрләрдә шакирдләрин сајы даима артыр. Бу чүр бәләдијјәләрдә ки, үмумтәһсил тәшкилатларынын јүкү артырығына көрә үч нөвбәли режимдә ишләјән мәктәбләрин сајыда артыр» дејә назир гејд етмишдир.

Јәһја Бучајевин сөзләринә көрә үч нөвбәли режим үзрә статистик гајдаларда дејишмишдир. Дағыстан Республикасынын елм вә тәһсил назирлији мүтәхәссисләринин јохламалары көстәрмишдир ки, мәктәбләрин әксәријјәти һәмин режимә персоналын сајыны вә онларын ајлыг әмәк һаггынын артырылмасы үчүн јанашырлар. Јени гајдаларын тәтбиги сајәсиндә бир чох мәктәбләр (штат чәдвәлини вә тәдрис просеси тәшкилини мувафиглијә чатдырылыгдан сонра) артыг үч нөвбәли дејилдирләр. Јени оху илинин сентјабр ајынын 1-дән «Үч нөвбәли» мәктәб даһа олмајачагдыр.

Гејд етмәлијик ки, РФ Президенти Владимир Путин һәлә 2019-чи илдә 2021-чи илдән башлајараг ибтидаи синифләрдә бир нөвбәли режимә там кечирилмәсини вә 2025-чи илдән јухары синиф шакирдләрини дә бир нөвбәдә охумасына тапшырыг вермишдир. Бу тәдбир шакирдләрин әлавә тәһсил програмлары вә марага көрә мәшғәләләрлә әһатә етмәјә имкан верәчәкдир.

Аттестасија системиндә дејишикликләр едилмишдир

ДР-ин елм вә тәһсил назири Јәһја Бучајев республика КИВ-нин журналистләри илә кечирдији мәтбуат-конфрансынын кедишатында педагожи ишчиләрин аттестасија системиндә едилмиш кардинал дејишкликләр һаггында мәлумат вермишдир.

Јәһја Бучајевин гејд етдији кими аттестасија системиндә там објективлији вә коорупсија һалларынын профилактикасы үчүн аттестасија системи көкүндән дејишдирилмиш вә електрон форматында кечириләчәкдир. Назир һәмчинин дә мәлумат вермишдир ки, һәмин системдәдә бу күн техники планда чатышмамазлыглар вардыр.

«Һәмкарларын өз портфолиоларыны ахырачан долдурмајан һаллар олур, белә вәзијјәтләрдә биз онлара апелесија имканы тәгдим едир вә сәһфи дүзәлдирик. Бу күн практики олараг бүтүн педагогларын аттестасија системиндән сәмәрәли истифадә етмәјә имканлары вардыр» дејә о вурғуламышдыр.

Бундан башга тәһсил тәшкилатлары башчыларынын аттестасија системиндә дејишдирилмишдир. Аттестасијанын рекионал гајдасыны гәбул едилмәси һаггында Маһачгала шәһәриндән башга бүтүн бәләдијјә бирләшмәләри сазиш имзаламышлар.

Баш редактор әвәзи
Т.Г. ӘЛӘКПӘРОВ

Мәсул катиб
А.һ.МӘММӘДОВА

Шөбә редакторлары:
К.Г.БАБАЈЕВА
Р.М. МУСАЈЕВ

Мүхбирләр:
һ.һ. КӘРИМОВ
М.М.СЕЈИДОВ
Н.А.ГУЛИЈЕВ
Г.У. ӨМӘРОВ
Б.К. ПИРМӘһӘММӘДОВ
С. МИРһӘМИДОВА

Еһм оператору
Ф.С.ЧӘФӘРОВА

Баш мүһасиб
М. И.РӘһИМОВА

РЕДАКСИЈАНЫН ВӘ НӘШРИЈЈАТЫН ҮНВАНЫ:
368600, Дағыстан Республикасы,
Дәрбәнд шәһәри,
Ленин күчәси, 37
тел.-факс (240) 4-73-59,
факс (240) 4-74-33
www.derbend.ru
(E-mail: gazetaderbend@mail.ru)
Телефонлар: баш редактор 89894856030,
үмуми шөбә 89604204987

«Типографија-М» ММЧ-дә чап едилиб.
Индекс 368600
Мәтбәәнин үнваны
Дәрбәнд шәһәри,
С.Гурбанов күчәси, 25
Телефон: 4-50-76

Гәзетин чапынын кејфијјәти барәдә мәтбәәјә мурачиәт едә биләрсиниз.

Рабитә, информасија технолокијалары вә күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт (Роскомнадзор).
Күтләви информасија васитәләринин гејдијјаты һаггында
Шәһадәтнамә
ДР үзрә рабитә, информасија технолокијалары вә Күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт идарәси.
ПИ № ТУ05-00428
21.05.2019 г.

Материалларда кедән фактлар үчүн мүәллифләр мәсулијјәт дашыјырлар. Мүәллифләрин мөвгеји илә редаксијанын мөвгеји ујғун кәлмәјә биләр.

Индекс: ПА463
Чапа имзаланды: 19.08. 2022.

Фактики олараг 9.30
Саат 10.00

Тираж 2000
Сиф. №